

SRPSKO HEMIJSKO
DRUŠTVO

BIOHEMIJSKO DRUŠTVO
VOJVODINE

6. JUGOSLOVENSKI SIMPOZIJUM BIOHEMIJE

PROGRAM

IZVODI RADOVA

BEOGRAD, 15 – 17. oktobar 1999. godine

DISMUTACIJA AZOT OKSIDA (NO) KOMPLEKSIMA GVOŽDJA I AMINOKISELINA

S.Stojanović¹, V.Niketić¹ and M.Spasić²

¹ Hemijski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Studentski trg 16, 11000 Begrade

² Institut za biološka istraživanja, Odeljenje za fiziologiju, 29 novembra 142, Beograd

Reakcije NO sa prelaznim metalima čine osnovu za dejstvo NO u biološkim sistemima. Reakcije NO sa proteinima koji sadrže hem intenzivno su izučavane. Medjutim, reakcije NO sa drugim metalnim centrima koji se nalaze u biološkim sistemima mnogo su manje ispitivane. Mi smo nedavno pokazali da pri tetiranju Mn i FeSOD sa NO nastaju reaktivni nitrozil kompleksi koji dismutuju NO dajući NO^+ i NO^- jone.¹ Pored toga, pronašli smo da se u cerebrospinalnoj tečnosti (CSF) nalaze supstance male molekulske mase koje takodje dismutuju NO. Pošto su nitrozo kompleksi gvoždja i aminokiselina opisani u literaturi, a pošto CSF sadrži visoke koncentracije gvoždja (ca. $0.8 \mu\text{M}$) i raznih aminokiselina (ca. $5 - 440 \mu\text{M}$) u ovom radu smo ispitivali da li kompleksi gvoždja i aminokiselina imaju sposobnost da dismutuju NO. Da bismo to postigli, razne aminokiseline (ca $10 \mu\text{M}$) i Fe^{2+} ($0.8 \mu\text{M}$) u 50 mM fosfatnom puferu pH 7.3 su izlagane NO pod anaerobnim uslovima do 6 sati. Dismutacija NO je utvrđena na osnovu nastajanja značajnih količina nitrita, sporednog proizvoda reakcije NO^+ i NO^- sa vodom i NO. Zaključeno je da nitrozo kompleksi gvoždja i aminokiselina vrše efikasnu dismutaciju NO: neki kompleksi su davali i do $50 \mu\text{mol}/\mu\text{mol Fe}^{2+}/\text{min}$ nitrita. Efikasnost ovih kompleksa da dismutuju NO prevazilazi efikasnost FeSOD. Važno je primetiti da je ovo suprotno od ponašanja Cu^{2+} kompleksa aminokiselina koji dismutuju O_2^- , ali mnogo manje efikasno od Cu/ZnSOD. (Potencijalni) biohemijski značaj opisanih rezultata biće ukratko diskutovan.

¹V.Niketić, S.Stojanović, A.Nikolić, M.Spasić and M.Michelson, Free.Rad.Biol.Med (u štampi)